

НАУКОВО-ДОСЛІДНИЙ ЦЕНТР ІНДУСТРІАЛЬНИХ ПРОБЛЕМ РОЗВИТКУ
НАН УКРАЇНИ

**МОНІТОРИНГ І КОМЕНТАРІ
ДО НОРМАТИВНО-ПРАВОВИХ АКТІВ
У СФЕРІ РЕГУЛЯТОРНОЇ ПОЛІТИКИ**

ЛИСТОПАД 2014 р.

Харків, 2014

Методологія дослідження

Моніторинг законодавчих та нормативно-правових актів у сфері регуляторної політики – один з проєктів НДЦ ІПР НАН України в сфері науково-експертної та експертно-аналітичної діяльності, який започаткований з січня 2014 року та передбачає щомісячне оприлюднення результатів (до 10 числа наступного місяця).

Метою Моніторингу є відстеження та оперативний аналіз змін в законодавстві та нормативно-правовому забезпеченні в сфері регуляторної політики та дерегулювання економіки.

Аналіз законодавчих та нормативно-правових актів здійснюється за такими напрямками:

- реєстраційна система;
- дозвільна система та ліцензування;
- податкова політика та адміністрування податків;
- зовнішньоекономічна діяльність;
- бюджетна система та міжбюджетні відносини;
- малий бізнес;
- контрольно-перевірочна діяльність (державний нагляд та контроль).

Методологія аналізу законодавчих та нормативно-правових актів передбачає ідентифікацію їх впливу на діяльність громадян та/або суб'єктів господарювання, порівняння нової редакції аналізованої норми з попередньою; ідентифікацію результативності відповідних змін з відокремленням позитивних наслідків та потенційних недоліків (ризиків). При оцінці очікуваної результативності враховується зменшення або збільшення корупційних ризиків, кількості процедур, витрат часу та коштів громадянами та суб'єктами господарювання на отримання відповідної адміністративної послуги, а також доцільність використання конкретного інструмента порівняно з можливими альтернативами.

Моніторинг включає три основних розділи: 1) нормативно-правові акти, прийняті у відповідному місяці; 2) нормативно-правові акти, які були прийняті раніше, але набирають чинності у відповідному місяці; 3) інформація щодо практики дерегулювання в Україні та окремих регіонах (статистична інформація та аналіз тенденцій), результати експертних опитувань щодо сприйняття дієвості регуляторної політики та дерегулювання, досвід роботи місцевих органів тощо).

Зміст

1. Нормативно-правові акти, які прийняті в листопаді 2014 р.	4
2. Нормативно-правові акти, які набувають чинності в листопаді 2014 р.	17
3. Практика дерегулювання економіки України	19

1. НОРМАТИВНО-ПРАВОВІ АКТИ, ЯКІ ПРИЙНЯТІ У ЛИСТОПАДІ 2014 Р.

1.1 Реєстраційна система

Наказ Міністерства юстиції України «Про проведення реєстраційних дій щодо юридичних осіб та фізичних осіб-підприємців місцезнаходженням/місцем проживання яких є територія проведення антитерористичної операції» від 05.11.2014 р. № 1849/5 (набув чинності 19.11.2014 р.)

Коментар: Наказом визначено особливості проведення реєстраційних дій щодо підприємців із зони АТО:

Наказом визначено, що реєстрація в якості фізичних осіб-підприємців із зони АТО здійснюється державними реєстраторами реєстраційних служб територіальних органів Міністерства Юстиції в областях та м. Києві за адресою тимчасового проживання. При цьому «прописка» за цією адресою державними реєстраторами не вимагатиметься.

Зміна місцезнаходження юридичних осіб та місця проживання фізичних осіб-підприємців із зони АТО також здійснюватиметься державними реєстраторами територіальних органів Міністерства Юстиції. При цьому державні реєстратори протягом 10 робочих днів з дати державної реєстрації таких змін повинні забезпечити надсилання документів, поданих для їх проведення, за новим місцезнаходженням (місцем проживання), якщо воно не збігається з місцем їх подачі. Взяття на облік повинно здійснюватись у день отримання зазначених документів.

Таким чином, запропоновані заходи направлені на підтримку осіб, які проживають на території проведення АТО та продовжують вести підприємницьку діяльність. Надана суб'єктам господарювання з зони АТО можливість здійснити реєстраційні дії у будь якому місті України є суттєвим спрощенням порядку реєстрації для підприємців та підприємств, які намагаються перевезти свій бізнес із зони АТО на іншу територію України.

Перелік населених пунктів, на території яких здійснювалася АТО, було затверджено розпорядженням КМУ від 30.10.2014 р. № 1053-р. Проте 05.11.2014 р. Урядом зупинено дію зазначеного розпорядження.

Постанова Кабінету Міністрів України «Про внесення зміни до пункту 10 Порядку здешевлення вартості іпотечних кредитів для забезпечення доступним житлом громадян, які потребують поліпшення житлових умов» від 12 листопада 2014 р. № 616 (набув чинності 28.11.2014 р)

Коментар: Постановою вносяться зміни в Порядок реєстрації позичальника, а саме:

До пункту 10 Порядку, щодо виключення в абзаці третьому слів «є основним місцем проживання та місцем реєстрації позичальника і членів його сім'ї».

Таким чином, скасовано обов'язкову реєстрацію позичальника та членів його сім'ї в придбаній квартирі або індивідуальному житловому будинку в період отримання часткової компенсації процентів за іпотечним кредитом. Крім того, придбане житло більше не повинно бути основним місцем проживання сім'ї. Зазначена норма була однією з умов надання часткової компенсації процентів за кредитами, отриманими на будівництво (реконструкцію) чи придбання в об'єктах незавершеного будівництва або не реалізованого замовниками (управителями) в об'єктах, прийнятих в експлуатацію після 2009 року житла (квартири в багатоквартирних житлових будинках, індивідуальні житлові будинки або майнові права на них) (далі - часткова компенсація процентів).

Отже, її скасуванням було спрощено процедуру надання даної компенсації, отримання доступного житла та зменшення витрат, за рахунок скасування обов'язкової реєстрації.

Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів щодо визначення кінцевих вигодоодержувачів юридичних осіб та публічних діячів» від 14.10.2014 № 1701-VII (набув чинності 25.11.2014 р).

Коментар: Законом вносяться зміни до Закону України «Про державну реєстрацію речових прав на нерухоме майно та їх обтяжень»:

У статті 28 Закону про надання інформації про державну реєстрацію прав та їх обтяжень з Державного реєстру прав зазначається, що інформація про зареєстровані права та їх обтяження, що міститься в Державному реєстрі прав, є відкритою і загальнодоступною.

Для фізичних та юридичних осіб інформація може надаватися виключно по об'єкту нерухомості в електронній або паперовій формі. В електронній формі інформація може бути надана через сайт Укрдержреєстру. У свою чергу, для отримання відомостей на паперовому носії потрібно подати особисто або надіслати поштою органам реєстрації прав та нотаріусам відповідну заяву. При цьому за заявою власника або іншого правовласника орган державної реєстрації надає йому інформацію у вигляді виписки про осіб, які отримали відомості про зареєстровані права та їх обтяження, що належать йому.

Таким чином, відкриття вільного доступу до реєстру нерухомості сприятиме боротьбі з корупцією та спрощенню функціонування ринку нерухомості, проте може існувати ризик зловживань відкритим доступом.

1.2. Дозвільна система та ліцензування

Наказ Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України «Про внесення змін до Ліцензійних умов провадження господарської діяльності у будівництві, пов'язаної із створенням об'єктів архітектури» від 06.10.2010 N 392 (набув чинності 14.11.2014 р)

Коментар: Наказом запроваджується єдиний підхід до оформлення документів з питань ліцензування господарської діяльності у сфері будівництва, а саме:

Наказом впроваджується єдина форма заяв про видачу ліцензії на провадження господарської діяльності у будівництві, пов'язаної із створенням об'єктів архітектури, а також відомостей про виробничо-технічну базу, склад працівників за професійним та кваліфікаційним рівням технології виробництва, інформаційно-правове, нормативно-технічне забезпечення, про наявну систему контролю якості виконання робіт, та про виконані заявником будівельно-монтажних робіт.

Єдині форми передбачені для:

- заяв про переоформлення ліцензії на провадження господарської діяльності у будівництві, пов'язаної із створенням об'єктів архітектури;
- заяв про видачу дублікату ліцензії на провадження господарської діяльності у будівництві, пов'язаної із створенням об'єктів архітектури;
- заяв про анулювання ліцензії на провадження господарської діяльності у будівництві, пов'язаної із створенням об'єктів архітектури;
- заяв про внесення змін до переліку робіт провадження господарської діяльності у будівництві, пов'язаної із створенням об'єктів архітектури.

Таким чином, введення єдиної форми заяв має зменшити кількість помилок при їх заповненні суб'єктами та сприяти скороченню кількості відмов у видачі ліцензій та повернень документів, а процес оформлення має стати більш швидким та зручним.

1.3. Контрольно-перевірочна діяльність

Постанова Кабінету Міністрів України «Про внесення змін до постанови Кабінету Міністрів України від 20 грудня 1997 р. № 1442» від 19.11.2014 р. №636

Коментар: Постановою змінюються правила роздрібної торгівлі нафтопродуктами на АЗС:

Суб'єкт господарювання, що здійснює продаж нафтопродуктів, зобов'язаний своєчасно надати споживачеві необхідну доступну та достовірну інформацію про нафтопродукти, а також на вимогу споживача – копію документа про якість (паспорт якості) та копію декларації про їх відповідність. Постанова містить детальний перелік такої інформації.

Відтепер, АЗС зобов'язані мати в наявності еталонні мірники для перевірки на точність роботи паливо- та маслороздавальних колонок, що забезпечить захист прав споживачів на відпуск нафтопродуктів у повній мірі, об'єму та відповідної якості.

Таким чином, зміни та доповнення, які вносяться Законом направлені на посилення контролю за якістю та безпечністю нафтопродуктів, які реалізуються через мережу АЗС, та покращення обслуговування споживачів.

Постанова Національного банку України «Про внесення змін до деяких нормативно-правових актів Національного банку України» від 31 жовтня 2014 року N 696 (набув чинності 05.11.2014 р).

Коментар: Постановою вносяться зміни до Положення про порядок організації та проведення перевірок з питань запобігання та протидії легалізації доходів:

Постанова Національного банку України «Про внесення змін до деяких нормативно-правових актів Національного банку України» від 31 жовтня 2014 року N 696

Основні положення

Планова виїзна перевірка буде проводитися не рідше одного разу на 3 роки (раніше – раз на 2 роки).

В План виїзних перевірок додалося інспектування:

- банків, в результаті попередньої перевірки яких були встановлені ризики, які загрожують інтересам вкладників чи інших кредиторів банку;
- банків, до яких застосовані санкції іноземними державами або міждержавними організаціями (або санкції до їх власників).

Термін проведення виїзних перевірок не повинен перевищувати 20 днів (раніше – 14 днів).

Позитивні наслідки

- збільшення періодичності перевірок та скорочення відповідних витрат і витрат суб'єктів господарювання
- зменшення тіньових схем

Ризики (недоліки)

- збільшення тиску на суб'єктів за рахунок включення до Плану нових банків

1.4. Податкова система

Постанова Кабінету Міністрів України «Деякі питання запровадження марок акцизного податку нового зразка для алкогольних напоїв і тютюнових виробів» від 19.11.2014 р. №627 (набув чинності 25.11.2014)

Коментар: У Постанові йдеться про зменшення вартості акцизних марок на алкогольні та тютюнові вироби, а саме:

З 1 січня 2015 року в обігу з'являться марки акцизного податку нового зразка для алкогольних напоїв і тютюнових виробів вітчизняного та імпортного виробництва.

При цьому зменшено розмір плати за одну марку акцизного податку: для алкогольних напоїв вона складатиме 0,1926 грн, для тютюнових виробів - 0,091 грн. На даний момент вартість старих марок, зразки яких затверджені постановою КМУ № 188 від 13.03.2013 р., складає по 0,27 та 0,142 грн відповідно. Отже, акцизні марки для виробників алкоголю подешевшають на 28,7%, а для тютюнових компаній, відповідно, ціна знизиться на 35,9%.

Виготовлення марок акцизного податку нового зразка, а також їх продаж має забезпечити Державна фіскальна служба до 25 грудня 2014 р. Продаж старих марок буде припинено з 1 січня 2015 року. Згідно до ч. 4 ст. 11 Закону України «Про державне регулювання виробництва і обігу спирту етилового, коньячного і плодового, алкогольних напоїв та тютюнових виробів» від 19.12.1995 № 481/95-ВР, у разі зміни зразка марок акцизного податку вже закуплені марки попереднього зразка застосовуються у виробництві алкогольних напоїв та тютюнових виробів до їх повного використання, а марковані такими марками алкогольні напої та тютюнові вироби знаходяться в обігу до їх повної реалізації в межах терміну придатності для споживання.

Таким чином, зменшення вартості направлено на підтримку легальних виробників підакцизних товарів та скорочення їх витрат на закупівлю акцизних марок.

1.5 Зовнішньоекономічна діяльність

Постанова Кабінету Міністрів України «Про внесення змін у додатки 4 і 5 до постанови Кабінету Міністрів України від 25 грудня 2013 р. № 950» від 19 листопада 2014 р. № 629 (набув чинності 27.11.2014)

Коментар: Постановою вносяться зміни до митного оформлення товарів, експорт/імпорт яких підлягає ліцензуванню, а саме:

Назва законодавчого акту	Попередня редакція	Нова редакція
Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження переліків товарів, експорт та імпорт яких підлягає ліцензуванню, та квот на 2014 рік» від 25 грудня 2013 р. № 950	Примітка до Додатку 4 Ліцензії видаються на підставі ствердження про наявність озоноруйнівних речовин та доцільність їх ввезення або вивезення, що надається Мінприроди. У разі встановлення Мінприроди відсутності озоноруйнівних речовин у товарах, наведених у переліку (підтверджується відповідним листом), митне оформлення здійснюється без ліцензії.	Примітка до Додатку 4 Ліцензії видаються на підставі ствердження про наявність озоноруйнівних речовин та доцільність їх ввезення або вивезення, що надається Мінприроди. За відсутності озоноруйнівних речовин у товарах, наведених у переліку, митне оформлення здійснюється без ліцензії
	Виноска до Додатку 5 Ліцензії видаються за погодженням з Держветфітослужбою. Митне оформлення окремих партій товарів, які ввозяться безоплатно виключно для проведення державних випробувань та наукових досліджень, здійснюється без ліцензії.	Виноска до Додатку 5 Митне оформлення окремих партій товарів, які ввозяться безоплатно виключно для проведення державних випробувань та наукових досліджень, здійснюється без ліцензії.

Таким чином, експорт та імпорт товарів, які містять озоноруйнівні речовини, підлягає ліцензуванню (відповідні переліки товарів, які містять такі речовини, а також які можуть їх містити, щорічно затверджує Кабінет Міністрів України). Митне оформлення таких товарів без ліцензії раніше здійснювалось лише у випадку пред'явлення листа-підтвердження від Мінприроди про відсутність озоноруйнівних речовин у відповідних товарах. Відтепер такий лист-підтвердження уже не вимагатимуть. Крім цього, ліцензії на імпорт інсектицидів, фунгіцидів, гербіцидів, засобів, що запобігають проростанню паростків, та регуляторів росту рослин, родентицидів, а також аналогічних їм засобів будуть видавати без погодження з Держветфітослужбою. Зазначені зміни спрощують порядок митного оформлення товарів та прискорюють отримання ліцензій на імпорт окремих груп товарів.

Постанова Національного банку України «Про застосування окремих норм валютного законодавства під час режиму тимчасової окупації на території вільної економічної зони «Крим»» від 3 листопада 2014 року № 699 (набув чинності 05.11.14 р)

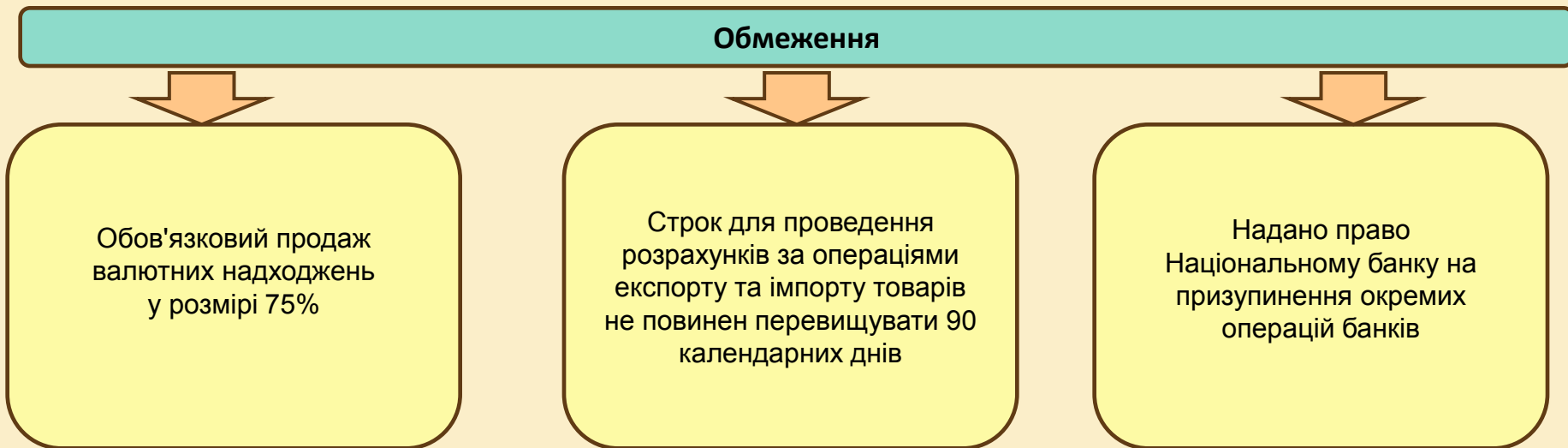
Коментар: Постановою визначено застосування окремих норм валютного законодавства:

Згідно до ст. 1 особа, місцезнаходження якої (zareєстрована/постійно проживає) на території вільної економічної зони «Крим» (далі – суб'єкт Криму), прирівнюється до нерезидента (за інвестиційними операціями – до іноземного інвестора); договори, укладені суб'єктами Криму із суб'єктами з місцезнаходженням (zareєстровані/постійно проживають) на іншій території України (далі – материкова територія України), є документами, що використовуються замість зовнішньоекономічних договорів (контрактів) під час застосування нормативно-правових актів Національного банку України.

Таким чином, ставши зовнішньоекономічними, всі операції між українськими та кримськими компаніями підпадають під валютний контроль. Як наслідок, українським структурам доведеться подавати в банки заявку на покупку валюти, що збільшить витрати часу на проведення операції. А в разі отримання платежу від кримської компанії в іншій валюті відмінній від гривні, український партнер повинен буде в обов'язковому порядку продати отримані кошти, що негативно впливає на суб'єктів господарювання. Продавши свою виручку на міжбанку з дисконтом, потрібно купувати ту саму валюту з надбавкою, що призводить до втрат обігових коштів суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності та отриманню додаткових доходів банками.

Постанова Національного банку України «Про врегулювання ситуації на валютному ринку України» від 20.11.2014 р. №734 (набув чинності 22.11.2014 р)

Коментар: Постановою на період з 22 листопада до 2 грудня включно продовжено низку обмежень щодо валютних розрахунків:

1) обов'язковому продажу підлягатимуть 75% валютних надходжень на користь юридичних осіб (які не є уповноваженими банками), фізичних осіб-підприємців, іноземних представництв (крім офіційних представництв), на рахунки, відкриті в уповноважених банках для ведення спільної діяльності без створення юридичної особи, а також надходжень в інвалюті на рахунки резидентів, відкриті за межами України на підставі індивідуальних ліцензій. Обов'язковий продаж валютної виручки негативно впливає на суб'єктів господарювання. Підприємства, які продають готові вироби, за таких умов ризикують залишитися без сировини та обладнання для власного виробництва. Підприємству, яке експортувало готові вироби, для виробництва нової партії необхідно знову закупити сировину закордоном за валюту. Продавши свою виручку на міжбанку з дисконтом, потрібно купувати ту саму валюту з надбавкою, що призводить до втрат обігових коштів.

- 2) розрахунки за операціями з експорту та імпорту товарів будуть здійснюватися у строк, що не перевищує 90 календарних днів (раніше – 180). З точки зору ведення бізнесу в Україні це означає продовження посилення з боку держави жорсткості умов здійснення валютних операцій, адже на затримку оплати чи поставки з боку нерезидента (навмисну чи ненавмисну) вітчизняний бізнес прямо вплинути не може, при цьому він має сплатити штрафи.
- 3) Національний банк України здійснює моніторинг роботи уповноваженого банку з метою перевірки добросовісного характеру платежів за операціями клієнтів. Національний банк матиме право вимагати від банків призупинення проведення операцій, що мають підвищений ризик їх використання з протиправною метою, та отримувати документи, що підтверджують добросовісний характер здійснення таких операцій. Призупинення проведення банками операцій, призведе до втрати часу на очікування відповіді від Нацбанку та коштів, від операцій, які банк міг провести за цей час.

Таким чином, незважаючи на те, що продовження строку дії цих заходів валютного регулювання та їх посилення покликано врегулювати ситуацію на валютному ринку України, для суб'єктів господарювання норми Постанови матимуть негативні наслідки. Це пов'язано з обмеженням можливостей підприємства на закупівлю сировини та обладнання, втратою обігових коштів та втратами часу на очікування рішення Нацбанку, у разі призупинення їм окремих операції діяльності суб'єкту господарювання.

Постанова Національного банку України «Про затвердження Змін до Інструкції про порядок регулювання діяльності банків в Україні» від 17.11.2014 р. № 723 (набув чинності 18.12.2014 р., за винятком окремих положень, які набирають чинності з 10.01.2015 р.)

Коментар: Постановою вносяться зміни до вимог мінімального розміру регулятивного капіталу:

Національний банк посилив вимоги до банків, що отримали ліцензію після 11.07.2014 р., підвищивши для них мінімальний розмір регулятивного капіталу. Замість встановлених 120 млн. грн. вимагається щонайменше 500 млн. грн. Чинним законодавством передбачено, що регулятивний капітал банків не може бути меншим за статутний капітал. Також, Національний банку запроваджує перехідний 10-річний період на доведення регулятивного капіталу до зазначеної суми. Межа в 120 млн. грн. дозволена до 10 липня 2017 р., а з 11 липня 2017 р. регулятивний капітал має становити 150 млн. грн. В подальшому передбачається його щорічне підвищення на 50 млн. грн.

Банківське регулювання, має тенденцію до посилення вимог до капіталу банків. Це стосується і безпосередньо розмірів капіталу, і його якості. Дані кроки спрямовані на підвищення фінансової стійкості окремих банків та банківської системи в цілому. Таким чином, виконуючи свою захисну функцію, капітал банків забезпечить і захист інтересів клієнтів банків. Капітал є джерелом коштів для розвитку бізнесу банку. Достатність коштів у банків призведе до зростання пропозиції кредитних коштів і підвищить конкуренцію між банками за позичальників. Це, може позитивно позначитись на кінцевих користувачів банківських послуг.

Проте, у сучасних макроекономічних умовах залучення додаткового капіталу є складним завданням, вихід на ринки капіталу для більшості банків обмежений, що веде до збільшення вартості капіталу і, як наслідок, може впливати на ціноутворення як активних, так і пасивних операцій.

Лист Національного банку України від 11.11.2014 р. № 24-012/66377 (набув чинності 12.11.2014 р)

Коментар: Листом вводяться зміни до процедури проведення валютних аукціонів:

Заявки банків з максимальними та мінімальними значеннями курсу, що будуть визначені з використанням функції стандартного відхилення, не розглядатимуться під час проведення аукціону. Заявки банків задовольнятимуться, починаючи із заявки за середньозваженим курсом у низхідному порядку, за курсом заявника до повного вичерпання оголошеної суми аукціону.

Таким чином, зазначені зміни дадуть змогу результатам аукціонів бути більш репрезентативними і відображати реальний стан валютного ринку, а не його максимальні значення.

2. НОРМАТИВНО-ПРАВОВІ АКТИ, ЯКІ НАБУЛИ ЧИННОСТІ У ЛИСТОПАДІ 2014 р.

Сфера регулювання	Назва законодавчого документу	Дата набуття чинності	№ Моніторингу
Реєстраційна система	Наказ Міністерства юстиції України «Про проведення реєстраційних дій щодо юридичних осіб та фізичних осіб-підприємців місцезнаходженням/місцем проживання яких є територія проведення антитерористичної операції» від 05 листопада 2014 р. № 1849/5	19.11.2014	Моніторинг за листопад
	Постанова Кабінету Міністрів України «Про внесення зміни до пункту 10 Порядку здешевлення вартості іпотечних кредитів для забезпечення доступним житлом громадян, які потребують поліпшення житлових умов» від 12 листопада 2014 р. № 616	28.11.2014	Моніторинг за листопад
	Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів щодо визначення кінцевих вигодоодержувачів юридичних осіб та публічних діячів» від 14 жовтня 2014 № 1701-VII	25.11.2014	Моніторинг за листопад
Дозвільна система та ліцензування	Наказ Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України «Про внесення змін до Ліцензійних умов провадження господарської діяльності у будівництві, пов'язаної із створенням об'єктів архітектури» від 06 жовтня 2010 N 392	14.11.2014	Моніторинг за листопад
	Постанова Кабінету Міністрів України «Про внесення змін до деяких постанов Кабінету Міністрів України» від 1 жовтня 2014 р. № 494	14.10.2014	Моніторинг за листопад
Контрольно-перевірочна діяльність	Постанова Національного банку України «Про внесення змін до деяких нормативно-правових актів Національного банку України» від 31 жовтня 2014 року № 696	05.11.2014	Моніторинг за листопад

Сфери регулювання	Назва законодавчого документу	Дата набуття чинності	№ Моніторингу
Податкова система	Постанова Кабінету Міністрів України «Про внесення змін до деяких постанов Кабінету Міністрів України» від 1 жовтня 2014 р. № 494	25.11.2014	Моніторинг за листопад
Бюджетна система	-	-	-
Зовнішньоекономічна діяльність	Постанова Кабінету Міністрів України «Про внесення змін у додатки 4 і 5 до постанови Кабінету Міністрів України від 25 грудня 2013 р. № 950» від 19 листопада 2014 р. № 629	27.11.2014	Моніторинг за листопад
	Лист Національного банку України від 11 листопад 2014 р. № 24-012/66377	12.11.2014	Моніторинг за листопад
	Постанова Національного банку України «Про застосування окремих норм валютного законодавства під час режиму тимчасової окупації на території вільної економічної зони «Крим»» від 3 листопада 2014 року № 699	05.11.14	Моніторинг за листопад
	Постанова Національного банку України «Про врегулювання ситуації на валютному ринку України» від 20 листопада 2014 р. №734	22.11.2014	Моніторинг за листопад

3. ПРАКТИКА ДЕРЕГУЛЮВАННЯ ЕКОНОМІКИ В УКРАЇНІ

3.1 Протягом січня-жовтня 2014 року Центрами обслуговування платників (ЦОП) Державної фіскальної служби України було надано майже 3 млн. адміністративних послуг.

- Центрами надається комплекс послуг, зокрема, 103 (67 податкових та 36 митних) адміністративні послуги, а також консультативні та інформаційні. До функцій ЦОПів також належать функції прийняття податкової звітності та видачі ключів електронного цифрового підпису.
- Найбільше платники податків цікавились послугами з видачі картки платника податків та внесення до паспорта громадянина України даних про реєстраційний номер облікової картки платника податків. З початку 2014 року було надано понад 1,4 млн. таких послуг.
- Не менш популярними залишаються послуги з реєстрації книг обліку розрахункових операцій та видачі довідки про відсутність заборгованості з платежів до бюджету, що контролюються органами ДФС. Цих послуг протягом січня – жовтня 2014 року ЦОПами було надано 240 тис. та 161,6 тис. відповідно.
- Станом на початок листопада поточного року обслуговування платників на території України здійснюється у 538 ЦОП^[1]

^[1] З початку року ДФС надано платникам майже 3 млн. адмінпослуг [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://sfs.gov.ua/media-tsentr/novini/174402.html>

3.2 Протягом січня-жовтня 2014 року клієнтами Акредитованого центру сертифікації ключів, який діє при ДФС України, стали 563,9 тис. осіб. Їм безкоштовно видано майже 1,7 млн. посилених сертифікатів відкритих ключів.

Порівняно з відповідним періодом минулого року кількість клієнтів Центру зросла на 5,4%. За 10 місяців 2013 року клієнтами Центру стали 534,8 тис. осіб.

Як і раніше, переважну більшість клієнтів Акредитованого центру сертифікації ключів складають фізичні особи. За вказаний період майже 396 тис. таких платників отримали 890,3 тис. цифрових підписів.

Серед юридичних осіб власниками електронних ключів стали 168 тис. клієнтів, яким видано 766 тис. посилених сертифікатів.

Всього з початку діяльності Центр обслуговує 3 млн. посилених сертифікатів відкритих ключів.

Нагадаємо, що отримати посилений сертифікат можна в представництві акредитованого Центру сертифікації ключів ДФС. Електронні ключі, видані Центром, дають змогу звітувати в режимі он-лайн не лише до органів ДФС, а й до органів державної статистики України та Пенсійного фонду.^[2]

^[2] Електронні ключі від ДФС отримали 563,9 тис. фізичних та юридичних осіб [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://sfs.gov.ua/media-tsentr/novini/173594.html>

3.3 Протягом січня-жовтня поточного року реєстрацію податкових накладних в Єдиному реєстрі здійснили 128,7 тис. платників. Вони зареєстрували 43,1 млн. податкових накладних з сумою ПДВ майже 470 млрд. гривень.

Із загальної кількості зареєстрованих документів понад 5 млн. – це накладні із сумами ПДВ понад 10 тис. грн.

Реєстрація накладної в Єдиному реєстрі є своєрідним захистом платника від нечесних контрагентів. Так, за 10 місяців поточного року ДФС України за запитами як продавців, так і покупців надано майже 2,5 млн. виписок з Єдиного реєстру.

Нагадаємо, що обов'язкова реєстрація податкових накладних у Єдиному реєстрі платниками ПДВ – продавцями запроваджена з 1 січня 2011 року.

Для зручності платників реєстрація вводилася поетапно: спочатку реєструвалися документи, у яких сума податку на додану вартість в одній податковій накладній становила понад 1 мільйон гривень; з 1 квітня 2011 року – понад 500 тисяч гривень; з 1 липня 2011 року – понад 100 тисяч гривень та з 1 січня 2012 року – понад 10 тисяч гривень.^[3]

^[3] За 10 місяців поточного року в Єдиному реєстрі зареєстровано 43,1 млн. податкових накладних [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://sfs.gov.ua/media-tsentr/novini/172963.html>

3.4. З 24 листопада поточного року зареєстровані на територіях Донецької або Луганської областей юридичні особи, які втратили установчі документи, зможуть отримати послуги електронного цифрового підпису за тимчасовою спрощеною процедурою ідентифікації та реєстрації.

Відповідно до внесених змін у Регламент Акредитованого центру сертифікації ключів видно, що це нормативний акт???, який діє при ДФС України, встановлення зазначених юридичних осіб здійснюватиметься з використанням інформації з Єдиного державного реєстру юридичних та фізичних осіб – підприємців в електронному вигляді, що відображається на офіційному веб-сайті розпорядника Єдиного державного реєстру або веб-сайті технічного адміністратора Єдиного державного реєстру.

Крім того, для таких платників затверджено окрему форму Реєстраційної картки (для юридичної особи, зареєстрованої на території Донецької або Луганської області, установчі документи якої втрачено).^[4]

^[4] Юрлицам с востока упростили процедуру получения электронных ключей [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://news.dtki.ua/accounting/common/31504>

ДОКУМЕНТИ, НЕОБХІДНІ ДЛЯ ОТРИМАННЯ ПОСЛУГ ЕЦП ЮРИДИЧНОЮ ОСОБОЮ ЗАРЕЄСТРОВАНОЇ НА ТЕРИТОРІЇ ДОНЕЦЬКОЇ АБО ЛУГАНСЬКОЇ ОБЛАСТІ, УСТАНОВЧІ ДОКУМЕНТИ ЯКОЇ ВТРАЧЕНО:

1. заповнена та підписана Реєстраційна картка (для юридичної особи, зареєстрованої на території Донецької/Луганської області, установчі документи якої втрачено) встановленого зразка зі згодою на обробку персональних даних підписувача та зазначенням обставин втрати установчих документів, у двох примірниках;
  2. додаток до розділу 2 Реєстраційної картки (у разі одночасного отримання послуг ЕЦП для більш ніж двох осіб), у двох примірниках;
  3. копія паспорта підписувача (копії 1-2 сторінок (3-6 за наявності відміток) та сторінка з відміткою про реєстрацію місця проживання) (паспорта громадянина України для виїзду за кордон з відміткою про постійне місце проживання в іноземній державі, дипломатичного чи службового паспорта, засвідчена підписом власника (для осіб, зазначених в абзаці другому підпункту 5.7 Регламенту));
  4. копія посвідки на постійне (тимчасове) місце проживання або паспорт громадянина іншої країни із нотаріально засвідченим перекладом на українську мову (для іноземних громадян);
  5. копія документа про зміну прізвища підписувача, виданого відповідним державним органом (якщо в поданих документах є невідповідність прізвища);
  6. копія картки платника податків*, засвідчена підписом власника (тільки для посадових осіб, які уповноважені на підписання звітності). За наявності у паспорті громадянина України реєстраційного номера облікової картки платника податків відповідно до вимог Положення про реєстрацію фізичних осіб у Державному реєстрі фізичних осіб – платників податків, затвердженого наказом Міндоходів від 10.12.2013 №779, замість копії картки платника податків може бути подана копія сторінки паспорта громадянина України з відповідною відміткою, засвідчена підписом власника. Якщо через релігійні переконання фізична особа відмовилась від реєстраційного номеру облікової картки платника податків, додатково подається копія сторінки паспорту з відміткою про таку відмову.
- * - у разі, якщо через релігійні переконання фізична особа відмовилась від реєстраційного номеру облікової картки платника податків, копія картки платника податків не подається^[5].

^[5] Акредитований центр сертифікації ключів інформаційно-довідкового департаменту Міндоходів [Електронний ресурс].

– Режим доступу: http://acskidd.gov.ua/ur_osoba_dl

3.5. Коаліційна угода підписана 21 листопада п'ятьма політичними силами. Угода пропонує низку важливих реформ, зокрема, що стосуються системи оновлення влади та антикорупційної складової, децентралізації та публічної адміністрації, забезпечення прискореного економічного розвитку, регуляторної політики, розвитку підприємництва та забезпечення умов конкуренції, сільського господарства та енергетики.

Угода окреслює і низку важливих заходів з проведення економічних реформ. Серед них - скорочення кількості регуляторних органів, спрощення податкової системи, зменшення рівня соціальних відрахувань до бюджету, урізання рівня бюрократії та спрощення процедур, необхідних для відкриття і ведення бізнесу.

Угода включає в себе Преамбулу, розділ «Реформи», що складається з 13 підрозділів, і розділ «Регламент коаліції». В розділі «Реформи» чітко прописані заходи реформування, за які бере на себе відповідальність коаліція. Окремі реформи носять дерегулятивний характер:

- оновлення влади та антикорупційна реформа;
- децентралізація та реформа державного управління;
- дерегуляція та розвиток підприємництва
- реформа сільського господарства
- реформа енергетики та енергозалежність

Детальний аналіз напрямів реформування податкової системи міститься в [моніторингу нормативно-правових актів в сфері оподаткування за листопад 2014 р](#)

Реформа	Заходи	Орієнтовані терміни	Позитивні наслідки	Ризики (недоліки)
Оновлення влади та антикорупційна реформа	4. Ліквідація корупційних схем у державному секторі	2 квартал 2015 р.	Професійний склад органів влади. Підвищення рівня довіри до влади від населення країни	Для реалізації цієї реформи необхідно прийняти низку законів та нормативно-правових актів, які поки що знаходяться в розробці. Додаткові видатки з бюджету на функціонування Національного агентства з питань запобігання корупції
Децентралізація та реформа публічної адміністрації	<p>1.2 Належне ресурсне забезпечення місцевого самоврядування</p> <p>1.2.1. Забезпечити прийняття на 1 сесії Верховної Ради 8 скликання необхідних змін до Бюджетного, Податкового кодексів, інших законів, які забезпечать належне ресурсне забезпечення місцевого самоврядування;</p> <p>1.2.2. Наділити органи місцевого самоврядування фінансовими ресурсами відповідно до повноважень, перелік яких встановлюється законом. Забезпечення фінансової самостійності місцевих бюджетів на засадах децентралізації відповідно до нового Бюджетного та Податкового кодексів;</p>	Протягом I кварталу 2015 року	Забезпечення ефективної реалізації прав громадян. Надання на належному рівні публічних послуг, відповідальне управління об'єктами прав державної і комунальної власності, Збільшення прав та повноважень місцевих громад	Відсутній реальний механізм передачі повноважень органам місцевого самоврядування, а також забезпечення фінансовою незалежністю.

Реформа	Заходи	Орієнтовані терміни	Позитивні наслідки	Ризики (недоліки)
	<p>1.2.3. Закріпити за місцевими бюджетами стабільні джерела доходів та розширити доходну базу місцевих бюджетів, забезпечити при цьому визначення єдиних нормативів відрахувань з податку на доходи фізичних осіб та податку на прибуток суб'єктів приватного сектору економіки за кожним видом місцевих бюджетів</p> <p>2.6.14. Запровадження нових підходів до формування місцевих бюджетів, визначення засад трансферної політики та організації міжбюджетних відносин</p>	3 квартал 2015 р		
	<p>2.4. Адміністративні послуги та адміністративні процедури</p> <p>2.4.1. Делегувати органам місцевого самоврядування відповідного рівня повноваження з надання базових адміністративних послуг;</p> <p>2.4.2. Розвинути мережу центрів надання адміністративних послуг в районах та містах обласного значення, забезпечити надання через них базових адміністративних послуг;</p> <p>2.4.3. Скоротити кількість адміністративних послуг . Впорядкувати відносини щодо оплати адміністративних послуг</p>	2 квартал 2015 р	<p>Підвищення якості надання адміністративних послуг за рахунок наближення суб'єктів надання адміністративних послуг до їх споживачів.</p> <p>Зниження адміністративного тиску за рахунок скорочення переліку адміністративних послуг.</p>	<p>Непередбачений механізм взаємодії між різними суб'єктами надання адміністративних послуг. Відсутність чіткого плану щодо передачі ЦНАП базових адміністративних послуг.</p> <p>Необґрунтований перелік платних адміністративних послуг та методика встановлення вартості цих послуг</p>

Реформа	Заходи	Орієнтовані терміни	Позитивні наслідки	Ризики (недоліки)
Забезпечення прискореного економічного розвитку	3. Законодавче встановлення стимулюючих особливостей для нових виробництв, науково-дослідницьких центрів, а також компаній сфери інформаційних технологій	3 квартал 2015 р	Сприятливі умови для високотехнологічних виробництв. Залучення інвестицій у промисловість країни	Слабка та нерозвинена інноваційна інфраструктура, без якої розвиток інформаційних технологій відбувається повільно
	4. Законодавче запровадження захищених ринкових механізмів інвестування в енергомодернізацію (енергосервісні контракти) для масштабного залучення приватних інвестицій у енергоефективність, суттєвого зменшення енерговитрат в державному та комунальному секторах економіки і мінімізації зовнішньої енергозалежності держави		Конкурентні переваги за рахунок енергомодернізації та енергоефективності. Зменшення видатків бюджету на енергетичну сферу	Відсутність механізму захисту коштів інвесторів в енергетичній сфері. Високий рівень енергетичної залежності країни. Непередбачений на законодавчому рівні план щодо суттєвого зменшення енерговитрат в державному та комунальному секторах

Реформа	Заходи	Орієнтовані терміни	Позитивні наслідки	Ризики (недоліки)
<p>Регуляторна політика, розвиток підприємництва та забезпечення умов конкуренції</p>	<p>1.2. Усунення надмірного регулювання господарської діяльності через зменшення кількості документів дозвільного характеру, дозвільно-погоджувальних процедур, переліку видів господарської діяльності, що підлягають ліцензуванню, та переліку продукції (товарів, послуг), що підлягають сертифікації</p> <p>1.3. Забезпечення істотного поліпшення умов ведення бізнесу в Україні за тими напрямками, які враховуються Світовим банком та Міжнародною фінансовою корпорацією при складанні рейтингу "Doing Business" маючи за стратегічну мету входження України до провідної двадцятки країн світу за умовами бізнесу</p> <p>1.5. Забезпечення протягом одного року заміни існуючої системи регулювання підприємницької діяльності на європейську</p>	<p>Протягом 2015 р</p>	<p>Зменшення матеріальних та часових витрат на ведення господарської діяльності. Сприятливі умови для активізації підприємницької діяльності та залучення інвестицій. Створення іміджу конкурентоспроможної розвинутої країни</p>	<p>Відсутність необхідних законодавчих актів для реалізації положень щодо усунення надмірного регулювання господарської діяльності. Неузгодженість окремих законодавчих актів в дозвільній сфері.</p> <p>Відсутність дорожньої карти щодо заміни існуючої системи регулювання підприємницької діяльності на європейську з урахування реалій вітчизняної економіки</p>
	<p>3. Податкова реформа</p> <p>3.2. Забезпечення скорочення витрат часу та коштів платників податків на нарахування та сплату податків</p> <p>3.3. Забезпечення прозорості та передбачуваності податкової системи</p> <p>3.5 Відмова від каральної моделі податкового контролю</p> <p>3.12. Запровадження законодавчих умов та стимулів для деофшоризації економіки України</p>	<p>1 квартал 2015 р</p>	<p>Спрощення умов ведення податкового обліку. Виведення з тіні підприємницької діяльності. Наповнення дохідної частини бюджетів країни</p>	<p>Відмова від каральної моделі податкового контролю потребує нової системи податкового контролю та менеджменту, проекти щодо яких ще відсутні</p>

Реформа	Заходи	Орієнтовані терміни	Позитивні наслідки	Ризики (недоліки)
Реформа сільського господарства	<p>2. Реформування системи державної підтримки сільськогосподарського виробництва та залучення фінансування у галузь</p> <p>2.1 Збереження до 1 січня 2018 року чинної системи оподаткування сільськогосподарських товаровиробників, як це передбачено в Податковому кодексі, і відшкодування ПДВ при експорті сільськогосподарської продукції. До 1 червня 2017 року розроблення нової системи оподаткування, яка стимулюватиме розвиток сільськогосподарського виробництва</p>	4 квартал 2016 р	Забезпечення сільськогосподарською продукцією потреби країни, а також збільшення експорту сільськогосподарської продукції. Збереження гарантованих стимулюючих норм для виробників сільськогосподарської продукції	Відсутність коштів на відшкодування ПДВ при експорті сільськогосподарської продукції. Недосконалий механізм відшкодування ПДВ

**Моніторинг підготовлено експертно-аналітичною групою
Науково-дослідного центру індустріальних проблем розвитку
Національної Академії Наук України**

під керівництвом заступника директора НДЦ ІПР з наукової роботи доктора економічних наук,
професора, Заслуженого економіста України **Ю.Б. Іванова**

за участю:

наукового співробітника, кандидата економічних наук **С.В. Антоненка**

аспірантів: **А.О. Рудюк** та **А.О. Сеніна**